

A VILÁG EGY NAGY KERT

Interjú Szűcs Gábor kertépítőessel | **Buella Mónika**

THE WORLD IS A HUGE GARDEN

Interview with
landscape architect
Gábor Szűcs

Gábor Szűcs has been active as a landscape architect for 25 years. Often he takes on the task of creating the gardens he designed, realizing the harmony of the location, the owner or user and the garden itself and, in the process, imbuing the environment with a lust for life which opposes rigid structures. The garden buildings in the model organic garden in Fülöpjakab were also based on his plans. In 2015, he was nominated for the Prize of Landscape Architect of the Year.

› **2015-ben az Év Tájépítésze díj öt jelöltje között voltál, ami egy rangos elismerés. A laudáció vezérgondolata a természettel való harmónia megteremtése volt.**

Arra törekszem, hogy az a hármasság, ami maga a hely, a személy (akinek készül), és a kert (amit az ember létrehoz), egységes harmóniában legyen.

› **Sok kertépítész elmondja ezt magáról, mégis nagyon más megoldásokra jutnak.**

Az a különbség, hogy máshonnan indulunk el. Az ember teste lágy vonalokból áll, az élő természeti világ is mind ívekben jeleníti meg az életet. Amint átlép az ember az ásványi világból az élő szervezetek felé, ott már nem látni kemény, szögletes formákat. Ha merev, kemény formákat, struktúrákat használ valaki, az számomra alapvetően idegen az élettől. Önmagán

belül tud harmonikus lenni egy ilyen alkotás, a vonalak rendje, az egységek arányai stb. szerint, de az élet teljességét nem tükrözheti, nem tudja visszaadni az élet árnyalt mintázatát, összetett dinamikáját. Volt egy miskolci munkám, egy napelemgyártó cégnek kellett a kertjét megterveznem, ahol parabola antennák, téglalap alakú, a nap irányába forgó napelemek voltak az energiaparkban. Itt én is körökből és téglalapokból álló struktúrát tettem le a kertben, kavicskertek, kőkeretek jelentek meg. Itt a kert lényegisége kimondottan ebben a merevségben van benne. Értem, hogy a „modern” építészethez kapcsolódóan miért él ezekkel az eszközökkel a kertépítésszel egy része is, de ha valóban élő kertet akarok csinálni, akkor nem tudok merev szerkezetekben gondolkodni.

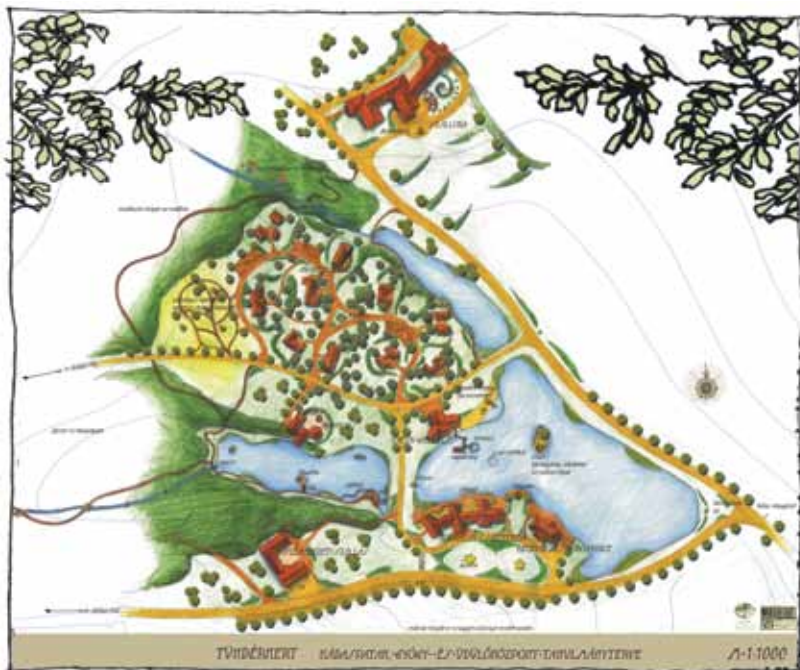

► **Az élő növénynek megvan az íves formavilága, de az épített elemek, például az út vagy pergola halott anyagból készül. Nem képviselheti az ásványiságot?**

Ez így van, de a lényeg mégis az, hogy a teljes egészben, az egész kertben benne legyen az élet. A kertet használó ember nem szögletesen közlekedik, jó esetben gondolkodásmódja sem szögletes. Olyat még senki sem látott a tájban, hogy egy mezőn áthaladó ösvény merev struktúráján keresztül vezetne egyik pontból a másikba. Megfigyelhetjük, hogy a sok ember által létrehozott, kitaposott természetes út az erdőben vagy egy tisztáson sohasem merev vonalú, mindig van benne egy finom ív. Ebben az esetben az utat az ember alkotta meg, az ő saját élő rendszeréből következik, hogy abban ív van, élet van.

► **Az ember gondolkodása sem „egyenes”? A gondolkodás hogyan függ össze az ember kertjével?**

Mindenképpen van kölcsönös oda-vissza hatás. Ha egy geometriailag strukturált kertben él az ember, amelyet nem ő hozott létre, hanem abba belekerült, akkor ez visszahat gondolkodásmódjára, világképére. Ami körülvesz, az mindenképpen hat rám, legyen az akár egy váza az aszta-

„Minden alkotó arra törekszik, hogy művei hassanak a közönségre, hogy használják őket, hogy tetszést arassanak, hogy megérintsék a befogadókat. Szűcs Gábor alkotásai nem csupán hatnak és használatnak, hanem teremtenek is: két világ között kapcsolatot, a táj és az ember harmóniáját, az élő természetet ejtett sebek gyógyítását.”

(Sarkadi Péter laudációja, részlet. Év Tájépítészeti díj 2015)

lon, száraz vagy élő virággal. Ez mind visszahat arra, aki ott van és látja, érzékeli. Egy bizonyos karakterű gondolkodásra használjuk azt a szót, hogy merev, vagy szögletes, amelynek legtöbbször negatív kicsengése van. Azt jelenti, hogy valamit megkristályosított magában, megmerevített, elveszítette az élet dinamikáját és nem tud ebből kilépni. Gondolkodásunknak is inkább az organikus, az egymásba

fonódó gondolatsíkok a sajátosságai, nem pedig a strukturáltság. Strukturált gondolkodásra is szükség van matematikánál, fizikánál, de a kert szerintem más, jó, ha áthatja az élet.

► **Makovecz Imre mondta, hogy nem olyan házat kell tervezni a megrendelőnek, amit szeretne, hanem amelyet szeretnie kellene.**

Sokszor eszembe jut ez a mondat. Építésszeknek mondta, de vonatkozik a kertre is. Emberformáló egy ház, de ugyanúgy egy kert is. Végiggondolom, egyáltalán mit akar a megrendelő, hogyan tudom úgy szolgálni, hogy létdimenziója egy magasabb szintre lépjen a kert által. Van, amikor lehet erről beszélni, van, amikor csak a növénykapcsolatokban, egy-egy növény behelyezésével tudok egy gesztust tenni. Ártani nem árthat, inkább nagyon hosszú időn keresztül segíti az ő életét. Remélhetőleg annyira nem befolyásolom, hogy később zavar jöjjön benne létre.

► **A kertjeidben sok kerti építmény, száletli, pergola van, amelyeket mérettől függetlenül te tervezel meg.**

Úgy teljes a kert, ha az úgymond épített elemek is belekerülnek, hiszen nemcsak a növényvilágon keresztül épül fel egy kert, hanem a fizikai struktúráján keresztül is. De más megfontolásból is „építkezem”.

▼ Gyógy- és Üdülőközpont, Nádaspatak, Kárpátalja, 2014 | fotó: Szűcs Gábor

Hozzá vagyunk szokva, hogy valaminek azonnal készen kell lennie. A kert esetében a növényt kiültetjük, de az nincs egyből „kész”, időre van szüksége, hogy teljes pompájában díszeljen, ráadásul folytonosan változik. De van valami, ami „kész”: egy filagória, egy tyúkól, bármilyen kerítés, kapu, támfal vagy lépcső, ami arra a helyre kell, ami része a hangulatrendszernek. A növények pedig szépen lassan követik. Az állandóság és a folyamatos változás harmóniája, játéka létünk alapja.

► **A tyúkólon most biztosan sokan fennakadtak az olvasók közül. Én is csak a te alföldi kertjeidben láttam gyönyörű tyúkólakat, mert fontos volt a megrendelőnek, hogy állatok is legyenek. A fülöpjakabi biomintakertben is láttunk egyet.**

Ennek a kertnek hatalmas kapuját is te tervezted?

Igen. Van, amikor az építész engedi át a feladatot, hogy kaput vagy például kerítést tervezzek. A fülöpjakabi nagy kapuról nem szívesen mondtam volna le, mert az az egésznek a része. Itt egy kert épült, ház nélkül, és ez a kertnek a kapuja. Ki tudná jobban megtervezni, mint az, aki az egész kertet megformálta?

► **Nagyon szép fotókat láttam olyan munkáidról, ahol alapvetően nagyon nagy a kert és inkább a táj dominál. Ebben tudsz a legszebben kibontakozni? Mi van egy kicsi kertben, ahol meghatározó az épület?**

Az is jó, azt is szeretem. Nemrég csináltam egy nagyon kicsi kertet Miskolcon. Sikerült elérnem a tulajdonosnál, hogy az új kert érdekében kisedjenek sok mindent, amihez korábban ragaszkodtak. A végén örültek, hogy megszabadultak bizonyos dolgoktól. Olyan ez, mint egy agyonhordott cipő. Az ember hordja még, mert megszokta, de valójában már leesik a lábáról. Segítettem átlépni néhány struktúrán, amiről azt hiték, hogy kell nekik, de aztán nem kellett. Ez például kicsi kert volt, ahhoz a han-

gulati világhoz formálva, ami az ő világuk. Nemrég volt egy kedves történetem ezzel a kiskerttel kapcsolatban. Egy leendő megrendelő megnézte a honlapomat, és nagyon eklektikusnak ítélte a kertjeimet. Először nem nagyon értettem ezt a kritikát. Valóban nagyon sokféle karakterű dolog jelenik meg a kertjeimben, de hogyan lehetne egységesen tervezni, amikor mindegyik kert máshol van, minden tulajdonos más? Sok tervező viszi a maga stílusát. Az én eklektikusságom abból adódik, hogy sokféle ember kér meg, sokféle helyen és sokféle szituációban. Úgy fogom föl, hogy szolgálom azt az ügyet, azt az embert, azt a családot, és ennek megfelelően arra ráhangolódva készítem el a kerttervet. Ettől eklektikus, ha összességében nézem. Ez ilyen, ez olyan. Nos, ennek az embernek nem tetszett az én eklektikusságom. Kereste a fonalat, kereste a stílust. Aztán járt a barátjánál, történetesen ebben az emlegetett kicsi miskolci kertben – nagyon tetszett neki. Azóta is boldog azzal a kerttel, amit ő kapott. Ez nagyon érdekes történet volt.

► **Ezek szerint neked nincs is stílusod?**

Természetesen van, csak ez rejtettebb. Talán az élettéliség. Az elején beszélünk már róla, ez például nagyon jellemző. Mindenképpen harmóniának kell megjelennie egy kertben. Az én egyéni stílusom azokból az elemekből adódik, amikkel a különféle helyzetekben hasonlóképpen dolgozom, abból, ahogyan keresem a megoldást a különböző esetekben. Valójában azt érzem át, hogy mi az a hely, mi kell oda. Ezt szeretem nagyon csinálni, és úgy érzem, ezt jól meg

▲ Szent István tér, Ráckeve, 2013 | fotó: Szűcs Gábor

▼ Szent István tér, Ráckeve, 2013 | fotó: Szücs Gábor

tudom ragadni. Ez minden esetben más; nem is lenne jó, ha mindenhol ugyanaz a „stílus” jelenne meg.

› **Ha nem értik meg a kert alap gondolatát, akkor az tíz év alatt nagyon megváltozik, és nemcsak azért, mert megnő a növényzet. Fotózni mindig gyorsan az átadáskor szoktak, mert sokszor egy év után már nem nagyon lehet.**

Foglalkoztat, mi lesz a kertjeiddel?

Igen, természetesen foglalkoztat, de erre sokszor nem tudok ráhatással lenni. Most adódtak olyan helyzetek, hogy visszajárok megépített kertekhez segíteni a fenntartást, megőrizni az összképet. Ez jó. Más esetben, mivel szeretik az emberek azt a kertet, amit kaptak, igyekeznek azt megőrizni.

A visszalátogatások egyébként duplán hasznosak. Úgy érzem, nekem a földhöz, a növényekhez mindig vissza kell kötnöm, nem elég csak rajzolni. Visszakötöm magam a földhöz, az anyagisághoz, növényekhez, és tovább segítem a kertet.

› **Elvállalod saját kertjeid megépítését is?**

Én nagyon szeretem a kertet építeni is, nem csak tervezni. Leginkább jókedvemből szoktam. Ha olyan az ügyfél, és olyan a kert, ha olyan a kapcsolat. Tényleg csak azért, hogy jó legyen, és kell a fizikai mun-

ka is. Ez az alkotásnak az a része, mikor az ember tovább viszi a gondolatát a papírról az élő világba.

› **Hogyan éred el, hogy ilyen minőségben megépítsék azt a sok finom részletet? Ez főleg a kárpátaljai tó körüli burkolatmintáknál merült fel bennem.**

A kárpátaljai munka esetében van egy rendkívül jó gondolkodású tulajdonos, aki zenével foglalkozik, és tovább tudja komponálni a dolgokat. És vannak olyan egyszerű kőműves és segéd munkás emberek, akik szeretik azt, amit csinálnak. Könnyen megszeretik a rajzot, ha elbeszélgetünk róla. Ez az a hely, ahol nem pont azt csinálták, ami a papíron volt, de nem azt érzem, hogy ezt most megváltoztatták és rosszabb lett, hanem építően alakították tovább. Sosem voltam még ilyen helyzetben, de ez engem is épít és örülök, hogy így történt. A másik példa a biokert, ahol a vakolatdíszekért küzdöttem sokat. Volt néhány kőműves, akik először utálkozva jöttek oda, hogy „na még vakolatdísz is kell csinálni”. Én magam is csináltam ilyet a saját házunknál, tudtam hogyan kell, ezért nem tudtak mellébeszélni, hogy így nem megy, meg úgy nem megy. Egyre többet beszélgettünk, megcsinálták az első motívumokat, utána egyre jobban élvezték.

A végén majdnem sajnálták, hogy nincs több minta, pedig több héten keresztül a vakolatdíszeket csinálták. Valójában bármit le lehet rajzolni, utána pedig a magunk eszközeivel, szeretettel, kedvességgel rá kell venni a másikat, hogy ő is szeresse azt megcsinálni.

A ráckevei templom előtti tér esetében például olyan vállalkozó kapta meg a munkát, akivel jól lehetett együtt dolgozni. Igényelte is a segítségemet, mit hogyan készítsen, mert sok mindent – például kavicsmozaik burkolatot, műköves ülőpadot – nem csinált még életében. (Végig lehetett vele beszélni a tervet, érdekelte, jól akarta megcsinálni. Benne volt a szándék, hogy a tervek szerint készüljön el minden, szép legyen, mert ez neki is referencia lett.

› **Már majdnem huszonöt éve dolgozol. Huszonöt év egy emberöltő.**

Idén én is elgondolkodtam ezen. Szép folyamat volt ez a huszonöt év. Nagyon szép munkáim vannak, szeretem őket, hálas vagyok értük. Huszonegy évet töltöttem el a Pagonyban, amely egy szellemi közösség volt. A közösségben benne van az a kettősség, hogy a közösség hordozza az egyént, de a közösségben az egy-én sokszor háttérbe szorul. Ez háromszor hét évig tartott. Huszonöt évesen a gyerek felnőtté válik. Ez következett be négy évvel ezelőtt.

Ekkor fenébe rúgtam magamat – és most jól érzem magam. Természetesen úgy gondolom, nincs vége, lesz négyszer és ötször hétév is, de hogy hányszor hét, azt nem tudom. A mostani hétévnek még van sodrása, örömtelen szép munkákat csinállok. Szeretem, hogy szeretik mások is...

> Van három gyereked. Mit szólnak a kertjeidhez? Ismerik, látják az elkészült kerteket?

Látják, hogy sokat dolgozom, néha belepillantanak a rajzaimba. Ha van rá lehetőség, időnként elviszem őket a kertekbe. Ha úgy adódik, építés közben is eljönnek, sőt volt, amiben dolgoztak is. Növényt ültettek, öntöztek, például a biokertben is. Szeretik, amit csinállok, de nem gondolom, hogy bármelyiknek kerttervezőnek kellene lennie. Mindegyik majd futja a maga pályáját. Nem tudom, lesz-e családi dinasztikus folytatás. Aminek lesz folytatása, az az, amiből az egész beszélgetés is indult. Én életet, életteliséget teremtek a kertekben. Mindegy,

ha az egyik pap akar lenni, a másik zoológus, a harmadik botanikus, mindegy. Az a lényeg hogy a munkáját úgy végezze, hogy az életet szolgálja. Akkor ugyanazt csináljuk, csak más területen bontakozunk ki.

> Ez nagyon szép végszó lenne. De én még kíváncsi vagyok a jövőképedre! Gondolkodtál erről?

Amiről a tájépítész szakma ma, kiállítószalonokon keresztül próbál hírt adni, hogy mit mit is tudnak a kertépítészektől, tájépítészektől, az nagyon jó. Látszik, hányféle szakterületen, és milyen munkákat tesz le a szakma. Ilyen módon a kertépítészetnek, tájépítészetnek látom a jövőjét. De nagyon fontos, hogy csakis minőséget szabad létrehozni. És mi lesz a nagy léptékben? Él bennem egy kép, hogy a világ egy végtelen nagy kert. Nekünk ezt a nagy élő kertet kell művelni, és ha a sok kis élő kert összeér, átöleli az egész világot, akkor egy nagy, szeretetlenni kertté válik. Most vannak élő kis pontocskák és vannak kevésbé élő

kertek. Ezeknek kell valahogy kapcsolódniuk, megeleveníteniük a nagy kertet. Magyarországi jövőképem a nagy, életteli Kert-Magyarország, Somogyi Imre Kert-Magyarországa. A többi, az épített dolog, ekkor nem is olyan érdekes. Minden működik a világban, ha a kert él.

